

Sygn. akt III Ca 824/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 czerwca 2022 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący – Sędzia Sądu Okręgowego Roman Troll

po rozpoznaniu w dniu 14 czerwca 2022 r. w Gliwicach na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...)

w G.

przeciwko B. C.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej

z dnia 30 lipca 2020 r., sygn. I C 236/19

1) zmienia zaskarżony wyrok:

a) w punkcie 2. w ten sposób, że oprócz świadczeń zasądzonych w punkcie 1. tego wyroku, dodatkowo zasądza od pozwanej na rzecz powódki 508,68 zł (pięćset osiem złotych i sześćdziesiąt osiem groszy) z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP, nie wyższymi niż wysokość odsetek maksymalnych za opóźnienie od 3 października 2018 r.,

b) w punkcie 3. o tyle tylko, że w miejsce 840,85 zł zasądza 1017 zł (tysiąc siedemnaście złotych),

2) zasądza od pozwanej na rzecz powódki 235 zł (dwieście trzydzieści pięć złotych) z tytułu zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

SSO Roman Troll

Sygn. akt III Ca 824/21

UZASADNIENIE

Powódka (...) w G. domagała się zasądzenia od pozwanej B. C. 2937,26 zł wraz z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym nie wyższymi niż wysokość odsetek maksymalnych za opóźnienie od 3 października 2018 r. oraz kosztów procesu według norm przepisanych, a to z uwagi na zawartą, a następnie wypowiedzianą umowę pożyczki.

Pozwana wskazała, że jest na emeryturze i otrzymuje ok. 1160 zł miesięcznie, a podpisując umowę pożyczki była zobowiązana do zawarcia umowy ubezpieczenia, którą to kwotę odliczono od kwoty pożyczki; zapłaciła wyjątkowo wysoką prowizję, a zawierając umowę otrzymała jedynie 2000 zł.

Wyrokiem z 30 lipca 2020 r. Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej zasądził od pozwanej na rzecz powódki 2428,58 zł z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP, nie wyższymi niż wysokość odsetek maksymalnych za opóźnienie od

3 października 2018 r. (pkt 1.); oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt 2.) oraz zasądził od pozwanej na rzecz powódki 840,85 zł z tytułu zwrotu kosztów procesu (pkt 3.). Oddalając powództwo Sąd Rejonowy uznał, że powódce należy się kwota dochodzona pozwem jednak pomniejszona o 508,68 zł jako kwoty nienależnie pobranej opłaty za ubezpieczenie pożyczki za okres po wypowiedzeniu umowy pożyczki, a umowa ubezpieczenia opiewała na 847,80 zł i obejmowała cały okres trwania umowy tj. okres obejmujący 60 rat.

Apelację od tego wyroku złożyła powódka, zaskarżając go w części dotyczącej punktów 2. i 3., a to co do 508,68 zł wnosząc o zmianę wyroku poprzez zasądzenie także tej kwoty z odsetkami umownymi i kosztami postępowania za obie instancje, ewentualnie

o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Sąd Okręgowy rozpoznawał sprawę w postępowaniu uproszczonym składzie jednego sędziego, gdyż dotyczy żądania zasądzenia świadczenia, które nie przekracza 20000 zł (art. 505¹ § 1 k.p.c. w zw. z art. 505¹⁰ § 1 k.p.c.).

Orzeczenie zostało wydane na posiedzeniu niejawnym, gdyż żadna ze stron (w apelacji oraz w odpowiedzi na apelację) nie wносиła o przeprowadzenie rozprawy, a samo jej przeprowadzenie nie było konieczne dla rozpoznania sprawy (art. 374 k.p.c.).

Sąd Okręgowy nie prowadził postępowania dowodowego, a co za tym idzie uzasadnienie wyroku powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej z przytoczeniem przepisów prawa (art. 505¹³ § 2 k.p.c.).

Sąd Rejonowy właściwie ustalił, że pozwana miała zadłużenie także w zakresie w wysokości uregulowanej jednorazowo składki na ubezpieczenie, stanowiącej zabezpieczenie umowy pożyczki (ta składka została skredytowana przez umowę pożyczki). Sąd Rejonowy ustalił, że składka wynosiła 847,80 zł, obejmując cały okres trwania umowy i była ona jednorazowa.

Ocena materiału dowodowego dokonana przez Sąd Rejonowy mieści się w granicach zakreślonych art. 233 § 1 k.p.c., nie została przekroczona granica swobodnej oceny dowodów, a wnioski co do faktów w sposób logiczny wynikają z treści dowodów zgromadzonych w sprawie. Równocześnie Sąd Rejonowy poddał ocenie w sposób kompleksowy i właściwy cały materiał dowodowy zebrany w sprawie, a skarżąca nie wykazała, aby uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, tymczasem tylko takie uchybienia mogą być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów, nie jest bowiem wystarczające samo przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie, niż ocena sądu.

Nie doszło więc naruszenia przepisów procesowych zawartych w apelacji.

Sąd Rejonowy natomiast niewłaściwie zinterpretował regulację umowną istniejącą pomiędzy stronami, albowiem przywołując pkt 24. umowy pożyczki (w przypadku zaprzestania opłacenia przez pożyczkobiorcę opłaty tytułem zwrotu kosztu ubezpieczenia pożyczkodawca zaprzestaje opłacenia składki z tytułu przystąpienia przez pożyczkobiorcę do ubezpieczenia grupowego, co powoduje wygaśnięcie umowy ubezpieczenia) wskazał, że wynika z tego, iż doszło do wygaśnięcia umowy ubezpieczenia, bo zaprzestano płacenia składki. Nie zwrócił jednak wystarczającej uwagi na to, że składka została już wcześniej – przed rozwiązaniem umowy pożyczki – opłacona w całości jednorazowo.

Rację ma powódka, że umowa ubezpieczenia nie została wypowiedziana przez pozwaną (niczego takiego bowiem nie wykazano), składka była jednorazowo uregulowana,

a więc przywołane przez Sąd Rejonowy postanowienie umowne nie ma znaczenia dla tej sprawy. Znaczenie miałyby wówczas, gdyby pozwana nie opłacała składek, ale tą opłaciła jednorazowo. Opłata za ubezpieczenie została bowiem

uregulowana na rzecz ubezpieczyciela, a więc umowa ubezpieczenia trwała nadal pomimo rozwiązania umowy pożyczki; dysponentem czasokresu obowiązywania tej umowy była pozwana.

Należy zaznaczyć, że umowa ubezpieczenia była zabezpieczeniem spłaty pożyczki, ale jednocześnie oprócz tego była to umowa ubezpieczenia na życie, z której wynikało, że przedmiotem ubezpieczenia są następstwa nieszczęśliwego wypadku, zawału serca lub udaru mózgu, przy czym suma ubezpieczenia wynosiła 5000 zł i obejmowała także pobyt pozwanej w szpitalu w następstwie nieszczęśliwego wypadku. Trzeba zaznaczyć, że pożyczkodawca był uposażony z tej umowy do wysokości zadłużenia, okres ubezpieczenia upłynął 22 lipca 2020 r., ale składka była jednak płatna jednorazowo, a sama umowa ubezpieczenia nie została wypowiedziana (art. 830 k.c.). W każdym razie pozwana niczego takiego nie wskazuje, a ją obciąża w tym zakresie ciężar dowodowy (art. 6 k.c.). Po rozwiązaniu umowy pożyczki pozwana nadal była objęta umową ubezpieczenia i miała możliwość skorzystania z jej zapisów w przypadku zajścia przewidzianego w niej wypadku (art. 805 k.c.).

Dlatego też nie było żadnych podstaw do tego, aby ograniczać żądanie powódki o część składki proporcjonalną do okresu trwania umowy pożyczki, ze względu na dalsze trwanie umowy ubezpieczenia, do którego pozwana przystąpiła, a uregulowała też jednorazową składkę za cały jego okres. Odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń bowiem nadal trwała (art. 829 k.c.).

Z umowy pożyczki wynika zaś, że kredytowała on także koszty jednorazowej składki na to ubezpieczenie, które miało na celu ustanowienie zabezpieczenia tej umowy. Postanowienia w tym zakresie nie wskazują na zawarcie niedozwolonych klauzul umownych,

a umowę ubezpieczenia zawarto na 5 lat (por. art. 385¹ k.c. i art. 385² k.c.).

Dlatego też apelacja okazała się zasadna. Na podstawie art. 720 § 1 k.c. powódka zasadnie żądała zwrotu także tej części należności, która stanowiła pozostałą część składki ubezpieczeniowej, albowiem z udzielonej pożyczki ta składka została uregulowana w całości, a umowa ubezpieczenia trwała pomimo wypowiedzenia umowy pożyczki. Pozwana miała możliwość wypowiedzenia umowy ubezpieczenia, niemniej jednak tego nie zrobiła. Nie było więc podstaw do obniżenia w tej części dochodzonego przez powódkę roszczenia, pozwana miała bowiem – w przypadku wygaśnięcia umowy ubezpieczenia przed upływem okresu, na który została zawarta – możliwość żądania zwrotu składki za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej (art. 813 § 1 k.c.).

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 § 1 i 2¹ k.c., gdyż takie zostały zastrzeżone w umowie (pkt 21.), a pozwana nie uregulowała świadczenia w terminie.

W ten sposób powódka wygrała sprawę, bo jej powództwo ostatecznie zostało uwzględnione w całości, a co za tym idzie o kosztach proces należało orzec na podstawie

art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. Odsetki od tych kosztów należne są z mocy ustawy na podstawie art. 98 § 1⁽¹⁾ k.p.c., dlatego też nie było konieczności zamieszczania rozstrzygnięcia w tym zakresie w sentencji (por. M. Manowska [w:] A. Adameczuk, P. Pruś, M. Radwan, M. Sieńko, E. Stefańska, M. Manowska, Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I. Art. 1-477(16), wyd. IV, Warszawa 2021, t. 12. do art. 98, S. Hajnrych [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Koszty sądowe w sprawach cywilnych. Dochodzenie roszczeń w postępowaniu grupowym. Przepisy przejściowe. Komentarz do zmian. Tom I i II, red. T. Zembruski, Warszawa 2020, t. 7. do art. 98.).

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w związku z art. 505¹⁰ § 1 k.p.c., należało orzec jak w punkcie 1. sentencji.

Orzeczenie o kosztach postępowania odwoławczego zapadło na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c., § 2 pkt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych

(t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 265) oraz § 10 ust. 1 pkt 1 tego rozporządzenia, albowiem pozwana przegrała sprawę i powinien zwrócić powódce koszty zastępstwa procesowego (art. 135 zł) i opłatę od apelacji (100 zł). Także do tych kosztów odnosi się ww. ocena prawna dotycząca odsetek za opóźnienie.

SSO Roman Troll